UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Rev: Et Eximii Patris P. Francisci Aloysii Kamperger E Societate Jesu Ss: Theologiæ Doctoris ejusdémque olim in Carolo-Ferdinandæa Universitate Pragensi Professoris Publici & Ordinarij Dein ...

Kamperger, Franz Alois

Eystadii, 1705

Quæstio Quinta. De Visibilitate Dei.

urn:nbn:de:hbz:466:1-84291

Visual Library

per gratiæ influxum. *Ad 2. Neg. Conseq.* moveri enim ab intrinseco, est solius viventis creati. Ut DEUS dicatur vivens, sufficit, quòd ejus perfectiones, quæ correspondent operationibus creatis vitalibus, ùt sunt, Intelligere & Velle, procedant ab intrinseco negativè, id est, non ab extrinseco. *Ad 3. Resp.* DEUS exit ab otio ad actum immanenter, ita ùt actum, in quem exit, in se recipiat, neg exit in actum transeunter; con. actus enim v. g. creationis, ad quem exit DEUS creando, non recipitur in DEO, sed adhæret mundo creato.

IV. DEUS est Autor æternitatis, juxta August. lib. 83. QQ. q. 23. Et post æternitatem, juxta illud Exod. 3. *DEUS regnabit in æternum, & ultra*; ergo non est æternus. *Confir.* Æternitas est tota simul juxta Boëtium; adeóque in ea non datur præsens, futurum, præteritum; de DEO autem dicitur? *est, fuit, erit*; ergo. Resp. DEUM esse Autorem æternitatis participatæ, qualem habent Angeli, non æternitatis per essentiam, quæ soli DEO convenit, & est idem cum DEO. Dicitur regnaturus ulterà æternitatem, id est, ultrà quamvis durationem, quantumcunque longam. Nam sicut admodum difficilia, dicuntur exaggerativè impossibilia; sic duratio valde longa, dici solet æternitas. *Ad Confir. Resp.* DEus dicitur fuisse, vel futurus esse per successionem aliquam sibi intrinsecam; nego. per successionem alicujus extrinseci, nimirum temporis præteriti & futuri; conc. Nam sicut columna in littore fixa, à successiva coexistentia partium aquæ dicitur heri fuisse, hodie esse, cras futura esse, propinqua certis aquæ partibus; licet ipsa maneat invariata intrinsecè: sic DEUS dicitur fuisse vel futurus esse, à diversis partibus temporis successivè DEO advenientibus, ipso remanente penitus immutato.

QUÆSTIO QUINTA.

De

VISIBILITATE DEI.

ARTICULUS I.

An DEUS sit absolutè invisibilis oculis corporeis.

REsp. *Esse absolutè invisibilem. Quem nullus hominum vidit, sed neque videre potest.* 1. Tim. 1. utique visione propriè dictâ, seu corporali. *Per hoc* (id est, per oculos corporeos) *videri ab homine non potest* (nimirum DEUS) *per quod videt homo corporeus corporea.* August. Epist. 6. ad Italicam. Et Ambros. serm. 8. in Psalm. 118. *Putavit* Moyses *hoc etiam esse DEO possibile, ut corporeis oculis faceret id, quod incorporeum est comprehendi -- non reprehensibilis hic error, sed grata cupiditas, atque inexplebilis. Probat.* Vel visio, quâ oculus videret DEUM, esset naturalis, vel supernaturalis, non naturalis: quia si nulli intellectui creato potest esse connaturalis visio DEI, ùt dicetur; quantò minùs oculo corporeo? 2. Si potentia corporea naturaliter potest videre incorporea; unde probabilis intellectum humanum esse potentiam incorpoream? Illa visio naturalis nec esset spiritualis, cùm potentia materialis nequeat producere naturaliter effectum altioris ordinis, nimirum spiritualem: nec esset materialis, ùt paulò post probabitur. Non etiam supernaturalis: quia nulla potentia vitalis potest elevari ad objectum vitaliter percipiendum, quod nullo modo potest percipere naturaliter. sed oculus nullo modo potest DEUM naturaliter percipere; ergo, &c. *Major patet.* tum à priori: quia de ratione potentiæ vitalis est, ut se possit movere aliquomodo ab intrinseco circa objectum; ab intrinseco autem se movere, est movere se viribus naturæ, quæ est principium intrinsecum motûs; tum à posteriori: quia si potentia vitalis potest elevari ad objectum, nullo modo à se attingibile naturaliter, poterit etiam lapis elevari ad videndum DEUM, quod est absurdum: nam aliàs etiam Corpus CHRISTI mortuum potuit elevari & si potuit, debuit: quia ratione Unionis Hypostaticæ debebatur illi visio.

Probat. 2. Tribus enim modis intelligi potest, quòd quis oculo corporeo DEUM videat. 1. visione oculari propriè dictâ. 2. quâcunqu; cognitione materiali intuitivâ. 3. per visionem spiritualem, seu intellectualem. Primum, evidenter est impossibile: quia sicut audire, gustare, olfacere, est ex conceptu suo percipere sonum, saporem, odorem; sic videre oculariter, significat essentialiter, percipere lucem & colorem. Unde quærere: an DEUS sit hoc sensu visibilis? est quærere, an DEUS sit lux, color, &c. & sicut implicat. Essentiam divinam corporaliter audiri, vel olfieri, quia non est sonus, vel

vel odor; sic videri, quia non est lux & color. Secundum etiam implicat: quia omnis cognitio materialis indiget materiâ; sed nulla visio DEI indiget. *quod probatur:* Quia unicum munus visionis DEI, est repræsentare DEUM in se; ad hoc autem præstandum visio non indiget materiâ; cùm id, quod est repræsentare DEUM, nec ex ratione generica, nec specifica importet exigentiam materiæ; ergo non indiget materiâ. *Conseq. patet:* quia forma non indiget materiâ, si munus, ad quod unicè ordinatur, explere possit sinè materia. 2. Sola intellectio ex suo genere est forma cognoscendi universalis, applicabilis omnibus. sed omnis visio DEI est forma cognoscendi universalis; ergo omnis visio DEI est intellectio: ergo implicat visio DEI materialis. *Major patet:* quia sola intellectio extendit se ad omnia cognoscibilia: nam per hoc differt genus intellectionis, à quovis alio genere cognitionis. *Min:* autem *prob.* quia cùm DEUS sit eminenter omnia, visio DEI est eminenter cognitio omnium; ergo est forma cognoscendi universalis, extendens se ad omnia. *Confirm.* Sola intellectio attingit objectum sub ratione entis non contracta, & universalissima; sed omnis visio DEI attingit DEUM sub hac ratione, quia attingit DEUM sicut est; DEUS autem est *Ens* simpliciter, id est universalissimum, non contractum ad ullum genus, vel speciem entis; ergo, &c. 3. Si potentia, vel cognitio materialis potest attingere DEUM, & incorporea, jam nullum relinquitur argumentum naturale probandi in homine potentiam cognoscitivam, & cognitionem aliquam immaterialem, & consequenter nec formam, seu animam immaterialem. *Et* si non repugnat cognitio materialis habens objectum immateriale, sicut habet intellectio, nec repugnabit cognitio materialis, quæ habeat eundem modum tendendi, quem intellectio, apprehendendo, judicando, discurrendo; adeóque non repugnabit substantia purè corporea capax discursûs. *Et* quia supra modum tendendi intellectualem fundatur libertas arbitrij & appetitûs, possibilis erit substantia purè corporea libera, capax meriti & demeriti, &c. quæ omnia per se absurda sunt. Denique, quod bene notandum: Cognitio materialis ab immateriali non tam distinguitur per hoc, quòd pendeat à subjecto materiali, quàm quòd pendeat à materialitate objecti, tanquam à ratione formali *sub qua*: nam sicut ratio formalis, *sub qua*: intellectio, ùt sic, attingit suum objectum, est ratio entis & veri, & ratio formalis *sub qua* volitionis, est ratio boni: & ratio formalis visionis corporeę est coloratum lucidum; sic ratio formalis, *sub qua* cognitio materialis attingit objectum est materialitas objecti; ergo sicut implicat intellectionem, volitionem, visionem ferri in id, quod non participat rationem entis, boni, lucidi; colorati: sic implicat, ut cognitio materialis attingat objectum non participans rationem materialitatis; quam cùm DEUS non participet, implicat evidenter, illum attingi cognitione materiali. *Probatur Antec.* alia genere operationum vitalium specificantur inter se per diversas rationes formales, sub qua attingunt sua objecta, ùt patet in intellectione, volitione, visione; ergo etiam cognitio materialis specificatur ab immateriali, per aliquam rationem formalem, sub qua tangit objectum. hæc autem nequit esse alia, quàm materialitas objecti; ergo, &c. *Confir.* Actus specificantur ab eodem à quo potentiæ; sed potentia materialis non specificatur à se ipsa, sed ab objecto; non quidem ab objecto Quod (quia etiam potentiæ immateriales possunt ferri in objectum Quod potentiæ materialis) sed ab objecto Quo; ergo etiam cognitio materialis non specificabitur à subjecto, seu potentia materiali, sed ab objecto formali Quo, quod objectum non potest esse aliud, ùt dictum est, quàm objecti materialitas; ergo. Ratio à priori est: quia res quæ primò, & per se ordinantur aliò, specificantur ab eo, ad quod ordinantur; potentia autem cognoscitiva, & cognitio, per se, & primò ordinantur ad objectum; ergo inde specificantur. Denique & tertium repugnat: vel enim oculo, visio intellectualis DEI, esset conaturalis, vel supernaturalis. Neutrum dici potest ex dictis in prima probatione. 2. Vel illa visio intellectualis produceretur ab oculo actione spirituali, vel materiali. Non spirituali: penderet enim actio essentialiter à materia, nimirum ab oculo. Non materiali: nam actio quæ unicè ordinatur ad ponendum effectum spiritualem, ex nullo capite potest pendere à materia.

Sed contrà 1. Job. 19. dicitur: *In carne mea videbo DEUM meum.* Et Isai. *Vidi Dominum sedentem.* Et August. 22. de Civit. ait: *Oculis glorificatis vim præpollentiorem fore, ut & videant incorporea.* Resp. Jobum loqui de DEO Homine: præmiserat enim v. 25. *Scio quod Redemptor meus vivit.* Et favet lectio Ecclesiæ, addens: *in carne mea videbo DEUM Salvatorem meum.* Isaias intelligendus est de visione Angeli in forma corporea DEUM repræsentantis. Augustinus loquitur disputativè, non assertivè, ùt patet ex ibidem præmissis: *Visuri sunt sancti, DEUM in corpore, &c.* imò in fine tenet nostram sententiam.

II. Ignis elevari potest extra objectum naturaliter ab illo attingibile: v.g. ad frigus efficiendum; ergo etiam oculus ad videndum DEUM. Resp. disparitatem esse: quia ignis elevatus, causat frigus, merè efficienter, & per modum instrumenti; ad quod sufficit, si confortetur per auxilium purè extrinse-

trinsecum. sicut calamus instrumentum scriptorium, proportionatur ad formandos characteres per virtutem extrinsecam manûs scribentis; oculus autem deberet videre Deum vitaliter, id est ab intrinseco, saltem aliquomodo; quod fieri nequit per superadditum auxilium merè extrinsecum.

III. Intellectus cognoscit corporalia; cur ergo non oculus incorporalia, saltem divinitus? *Confir.* Potentia creata attingit objectum increatum; potentia accidentalis objectum substantiale; potentia dependens à materia in fieri, objectum omnimodè inde pendens; ergo etià potentia materialis, objectum immateriale. 2 Potentia spiritualis potest respicere actum materialem, v. g. anima rationalis sensationem; ergo etiam actus, vel potentia materialis objectum immateriale: non enim minor requiritur proportio inter potentiam & actum. quàm inter potentiam & objectum. 3. Intellectus potest cognoscere spiritualia, licèt pendeat defacto à phantasmatibus materialibus; ergo etiam potentia dependens absolutè & semper à phantasmate, posset percipere spiritualia, atqui hæc potentia esset materialis: dependeret enim in operari simpliciter & per consequens in esse, à materia; ergo. Resp. disparitat. ad argumentum esse; quia tam corporea, quàm incorporea, cadunt sub rationem entis & veri; quod est objectum formale. Quo intellectûs: Deus autem non cadit sub rationem objecti sensibilis; quod solum est objectum oculi, ut probatum est. Hinc patet *ad primam Confirm.* Nam objectum increatum, substantiale, independens simpliciter à materia, participat rationem entis & veri; adeóque attingi possunt ab intellectu, licet creato, accidentali, dependente à materia in fieri; quandoquidem objectum formale Quo, cujuscunque intellectus est, ratio entis & veri; objectum autem formale quo potentiæ materialis est materialitas & sensibilitas, ut etiam probatum est, quam materialitatem non participat objectum immateriale. *Ad 2.* disparitas est: quia actus est effectus potentiæ; non est autem necesse, ut effectus sit in eodem genere cum sua causa: potest enim in ea contineri eminenter. & modo altiore; actus verò vitalis debet esse aliquomodo ab intrinseco, & à virtute naturali; actus autem materialis, perceptivus objecti immaterialis, nullo modo est ab intrinseco respectu potentiæ materialis, ut in probatione dictum est. 2. Objectum est unicus finis actûs; cùm ergo objectum immateriale non indigeat cognosci dependenter à materia, neque poterit illius cognitio esse materialis, seu pendens à materia. Denique *disting. Anteced.* potentia spiritualis respicit actum materialem, in quantum est spiritualis; neque in quantum aliquomodo materialis & dependens à materia; conc. *Ad 3. Neg. consq.* Potentia enim, quæ absolutè penderet à phantasmate, esset materialis; & ideo non cognoscitiva objecti immaterialis ob allatas rationes; intellectus verò propter dependentiam aliqualem, sicut non definit esse immaterialis; ita nec definit esse cognoscitivus immaterialium.

Artic. II. *An Deus sit absolutè invisibilis, respectu intellectûs creati?*

Resp. *Negativè. Videbimus* enim *cum facti est* 1. Joan. 3. *Deus lux est, & tenebræ in eo non sunt ullæ; sed lux mentium purgatarum, non istorum corporis oculorum.* August. Epist. 6. Idem definitur à Florentino in literis Union. Nec obstat PP. quosdam significare, impossibilem esse visionem divinæ essentiæ: intelligi enim debent, vel de visione corporea, vel naturali, vel comprehensiva, vel in hac vita. *Prob. Conclus.* Creatura Intellectualis naturaliter appetit scire causam effectuum, quos videt. atqui omnium effectuum Causa prima, est Deus; ergo naturaliter appetit scire Deum; non satiatur autem per cognitionem DEI abstractivam; tum quia fit per species rerum creatarum: adeóque non majorem habet vim satiandi, quàm cognitio rerum creatarum: tum quia cognitio satiativa DEI, est cognitio beatifica; ac proinde exclusiva omnis miseriæ, quod non habet cognitio Dei abstractiva, ut in damnatis patet; ergo ultra illam, creatura intellectualis appetit naturaliter cognitionem Dei visivam Cùm ergo appetitus naturalis, universaliter creaturis insitus, non possit esse frustaneus; quandoquidem natura nihil facit frustra, sequitur, cognitionem visivam Dei, respectu intellectûs creati, esse possibilem. *Confirm.* Sicut se habet verum ad intellectum; sic bonum & appetibile ad voluntatem: atqui quod omnes universaliter ex instinctu naturæ judicant esse, non potest non esse verum; ut patet in primis principijs; ergo etiam, quod universaliter omnes ex instinctu naturæ appetunt, non potest non esse in se bonum, & appetibile; adeóque possibile. Talis autem est visio Dei ex dictis, ergo. 2. Intantum est quid cognoscibile, in quantum est ens & actu, ut docet Philosophus Metaph. 9. cognoscibilitas enim est proprietas entis; ergo cùm Deus sit maximè Ens actu, continens perfectionem entitativam rerum omnium, erit etiam maximè cognoscibilis, & continebit cognoscibilitatem omnium rerum; ergo cùm alia sint ab intellectu creato & abstractivè & intuitivè cognoscibilia, sic & ipse erit cognoscibilis. Sicut tamen Deus, quoad perfectionem suam entitati-

vam excedit omnem naturam creatam; sic quoad suam cognoscibilitatem excedit omnem vim intelligendi naturalem. 3. Deus est objectum summè bonum, & appetibile; ergo est potens necessitare objectivè voluntatem finitam & creatam, ad amorem sui. *Conseq. patet:* quod enim est summè appetibile, summè potest movere & trahere; summa autem motio, est necessitatio. Subsumo: atqui objectum movens & necessitans ad amorem sui, movet & necessitat per sui cognitionem; non potest autem DEUS necessitare voluntatem creatam ad sui amorem, per cognitionem abstractivam: nam hæc Dei bonitatem repræsentat ad modum boni creati, quod per se loquendo non potest necessitare voluntatem creatam ad amorem; ergo per cognitionem visivam, atque adeo visio Dei est possibilis.

Sed contra I. Objectum appetitûs naturalis debet esse naturaliter obtinibile, quod non convenit visioni Dei; ergo non est objectum appetitûs naturalis. Quod si dicas; illam esse objectum appetitûs naturalis eliciti, non autem innati, contra est: quia hinc non probatur visio esse possibilis, cùm appetitus elicitus possit ferri in impossibile. Resp. Objectum appetitûs innati est naturaliter obtinibile; conc. innatus enim appetitus non est aliud, quàm potentia receptiva sui boni, ad quod à naturæ Autore res ordinatur. Objectum appetitus eliciti; neg. Nam cœcus natus naturali desiderio elicito fertur in visionem, quæ naturaliter ab illo non est obtinibilis. Ad rationem oppositam dico: appetitum elicitum alium esse universalem, & necessarium, qui communiter omnibus est insitus, oritúrque necessariò facta propositione objecti; alius est particularis & liber, quem quisque pro sua libertate exercet. Objectum appetitûs secundi potest esse impossibile; potest enim quis pro sua libertate agere frustrà; desiderando saltem inefficaciter objectum, quod cognoscit impossibile, vel putare possibile, quod non est possibile. Objectum prioris appetitûs non potest esse impossibile; quia natura nec errare potest in discernendo possibili, nec facere aliquid frustrà. sicut id, quod unus, alterve pro arbitrio suo judicat esse, potest esse falsum; quod verò universaliter quodam consensu judicant omnes, non potest esse falsum. Visio igitur Dei est objectum appetitûs eliciti primi generis, non secundi.

II. Deus est infinitus, intellectus creatus finitus; ergo non datur inter illos proportio; ergo Deus respectu intellectûs creati est absolutè invisibilis. *Confirm.* Perfectio visionis crescit juxta perfectionem objecti; ergo visio objecti infiniti erit infinita, quæ repugnat finito intellectui. *Confir.* id ipsum: Opera personæ infinitæ sunt & ipsa infinita, & principium productivum termini simpliciter infiniti, debet esse infinitum; ergo etiá visio objecti infiniti est infinita; præsertim cùm cognitio eiusdem termini sit nobilior, quàm productio. Hoc argumentum probat etiam amorem & cognitionem DEI abstractivam esse impossibilem. *In forma* Resp. DEUS est infinitus entitativè, & quoad se: conc. in ratione objecti, & quoad modum quo se intellectui per visionem communicat; neg. Nam sicut Omnipotentia DEI entitativè infinita concurrit effectivè cum creatura ad effectum, modo finito, & proportionato, tam causæ, quàm effectui; ideóq; inter Omnipotentiam DEI & causam creatam datur proportio; sic Essentia DEI entitativè infinita, concurrit objectivè, cum intellectu creato, ad sui visionem, modo finito, & intellectui proportionato, ideóque inter ea datur proportio. *Unde disting. Conseq.* non datur inter DEUM & intellectum proportio in essendo; conc. in ratione objecti & potentiæ; neg. *Ad Confirm.* Resp. Perfectio visionis crescit juxta perfectionem objecti arithmeticè, & ad æqualitatem, ita ut visio habeat tantam perfectionem, quantam habet objectum; neg. crescit geometricè, & cum proportione, ita ut visio perfectioris objecti sit semper aliquandò perfectior, quàm visio objecti minùs perfecti; conc. ergo visio objecti infiniti erit infinita simpliciter; neg. secundùm quid, sive altioris ordinis, quàm aliæ infinitæ visiones possibiles, objectorum minùs perfectorum; conc. Rat. est: quia objectum nunquam refundit in actum tantam perfectionem, quantam ipsum habet, sicut nec terminus extrinsecus in id, quod terminat: aliàs actus amoris DEI, cùm habeat objectum infinitè bonum, esset bonitatis infinitæ; & servus, qui respicit Dominum, ut terminum extrinsecum, haberet dignitatem eandem, quam Dominus. Ex quo ad *ulteriorem Confirmationem Neg. Conseq.* disparitas ad 1. est; quia persona operans, cùm liberè producat, & recipiat actus suos, fit moraliter unum cum illis, habétque se ad modum formæ moralis intrinsecæ actibus, & ita quanta est dignitas personæ operantis, tanta est operum ipsius. Objectum verò respectu visionis est purè extrinsecum. *Ad 2.* disparitas est: quia perfectio infinita effectûs, cùm procedat à causa, debet contineri in causa. Objecti autem perfectio, cùm non proveniat à visione, non opus est ut contineatur in visione.

III. Si DEUS absolutè potest videri à creatura; ergo etiam comprehendi. cur enim non? *Confirm.* Ad visionem requiritur, ut cognoscatur DEUS prout est in se, adeóque ut nihil eius lateat, vel sit extra cognoscentem. Sed hoc idem sufficit ad comprehensionem, ut docet August. Epist. 112. & patet à paritate; tunc enim corpus dici-

dici tur comprehendi à loco, quando nihil ejus est extra locum. 2. DEUS cùm sit indivisibilis, si videtur, totus videtur. Si autem totus videtur, necessariò comprehenditur, quia nihil ejus latet, vel est extra cognoscentem. *Resp. Neg. sequel.* disparitas est: quia ad visionem sufficit rem cognosci, sicut est in se. ad comprehensionem requiritur, ut cognoscatur tam perfectè, quàm ex se, & merito propriæ perfectionis est cognoscibilis; id est, ut cognitio sit tam perfecta, quàm objectum vel per se, vel per sui speciem in intellectu cognoscentis efficere potest. atqui DEUS in intellectu creato efficere potest visionem perfectiorem in infinitum, nec unquam poni potest visio perfectissima; ergo, &c. *Confirm.* Intellectus creatus videt DEUM secundùm mensuram luminis gloriæ, ut infra dicetur; lumen autem gloriæ non potest dari infinitum: ergo nec intellectus videre potest DEUM infinitè; ergo cùm DEUS sit infinitè perfectus; adeóque infinitè cognoscibilis, non poterit illum intellectus creatus tam perfectè cognoscere, quàm est cognoscibilis. 2. Cognoscibilitas DEI est æquè infinita, quàm eius Omnipotentia & participabilitas. Sicut ergo nulla creatura tantùm potest participare DEUM, quantùm absolutè est participabilis (nam aliàs daretur creatura perfectissima) ita nulla poterit eum intelligere, quantùm est intelligibilis. 3. Nullus intellectus creatus potest tantùm DEUM cognoscere quantùm DEUS seipsum. 4. Quia nulla creatura potest cognoscere actu unico omnia, quæ insunt DEO formaliter & virtualiter; quia deberet ille actus videre omnia possibilia; adeóq; & durationem suam æternam; quod implicare alibi ostendam; ergo DEUS non potest cognosci à creatura, quàm perfectè est cognoscibilis. *Ad Confirm.* Resp. ad visionem requiri, ut nihil lateat videntem quoad rem visam, ad comprehensionem verò insuper requiritur, ut nihil lateat quoad modum: id est: ut objectum tam perfectè cognoscatur, quàm ex parte & merito suo est cognoscibile. quod DEO non convenit respectu creati intellectûs. Ex quo etiam *patet ad secundum*: nam licet DEUS necessariò videatur totus, non tamen totaliter, id est, tam perfectè, quàm videri absolutè potest.

Artic. III. *An DEUS naturaliter ab intellectu creato vel creabili sit visibilis?*

Resp. *Non esse. Gratia* enim *DEI vita æterna* Rom. 6. sed vita æterna est videre DEUM. *Hæc est enim vita æterna, ut cognoscant te DEUM solum* Joan. 17. ergo videre DEUM est gratiæ, non naturæ. 2. Visio naturâ suâ reddit impeccabilem, sed repugnat creatura intellectualis naturâ impeccabilis; ergo repugnat creatura, cui connaturalis sit visio. *Major. suppono* ex QQ. de Beatitud. *Minor.* ex QQ. de Peccat. *Conseq. patet.* 3. Visio DEI fundat amicitiam perfectam cum DEO; sed nulli creaturæ debetur naturaliter amicitia perfecta cum DEO; ergo nec visio. *Major patet*, tum quia ex visione oritur necessariò perfecta charitas creaturæ cum DEO, ut ostendo in QQ. de Beatitud. perfecta autem charitas, est perfecta amicitia; tum quia per visionem, bona DEI fiunt bona hominis (est enim visio DEI possessio) & vicissim bona hominis fiunt bona DEI; quia per charitatem perfectam, quæ resultat ex visione, homo se, & omnia sua refert in DEUM, ceu ultimum finem, quæ mutua communicatio, haud dubiè est perfecta amicitia. *Minor* verò *probatur*: Omnis enim creatura est infinitè vilis respectu DEI; ergo si nec homini debetur amicitia alterius hominis; quantò minùs creaturæ amicitia DEI. Et ratio ulterior est: quia perfecta amicitia exigit communicationem tum bonorum, tum consiliorum inter amicos: ex quo fit, ut amicitia vel æquales inveniat, vel faciat. imò ut unum in alterum transformet juxta illud: *amicus, alter ego.* atqui per se patet nulli creaturæ posse deberi bona DEI intrinseca, vel communicationem arcanarum cogitationum, vel æqualitatem cum DEO, & DEI formitatem; ergo. 4. Nulli intellectui debetur naturaliter cognitio perfectior, quàm comprehensio sui. sed visio DEI est cognitio perfectior, quàm quâ creatura comprehendit se ipsam, ergo nulli creaturæ debetur naturaliter visio DEI *minor. patet*: tum quia visio DEI reddit beatum & impeccabilem; tum quia repræsentat bonum infinitum; quod nullius objecti creati comprehensio facit. *Major probat*: tanta enim est uniuscujusque intellectûs vis cognoscitiva, quanta est eius cognoscibilitas: nam utraque proportionatur perfectioni entitativæ illius; imò est cum illa idem realiter. atqui comprehensio exhaurit cognoscibilitatem intellectûs seipsum comprehendentis: comprehensio enim debet adæquare cognoscibilitatem objecti: ut patet ex Art. 2. ad 3. ergo eadem comprehensio exhaurit totam vim cognoscendi intellectûs: adeóque non debetur ei perfectior cognitio ultra sui comprehensionem. 5. Nullus intellectus creatus potest quamcunq; aliam creaturam possibilem comprehendere: nam quovis intellectu creato est possibilis creatura perfectior; imperfectior autem nequit comprehendere perfectiorem, ut demonstro aliàs. atqui visio DEI est perfectior cujuscunque creaturæ comprehensione; ergo. 6. Ad potentiam DEI spectat, ut nulla creatura possit

tantum bonum exigere, quo majus non possit à DEO dari. sicut ad terreni Principis potentiam spectat, ut nullus mendicus tantùm possit petere, quo ille non possit ampliùs dare. sed nihil aut ferè nihil, in substantia melius potest à DEO creaturæ dari, quàm visio sui; tum quia nihil magis satiat appetitum creaturæ, cùm sit illius beatitudo & finis ultimus; tum quia per visionem datur ipse DEUS modo vitali & intellectuali possidendus; ergo nulla creatura potest visionem naturaliter exigere. Similiter ad excellentiam DEI videtur pertinere, ut aliquas perfectiones contineat tam reconditas, quæ latere possint quemcunq; intellectum creatum; sed nihil eorum, quæ DEO insunt potest latere intellectum: cui debetur visio, cùm visio DEI sit necessariò visio omnium, quæ sunt in DEO, ut dicetur Q. 6. ergo. 7. Universum hoc ita est perfectum, ut nullus ei desit gradus entis possibilis, ut probatur in QQ. de Angelis. intellectus autem naturaliter videns DEUM haud dubiè constitueret gradum entis specialem à cæteris; ergo cùm non detur defacto, ut supponimus Catholici, sequitur neque esse possibilem. Denique modus naturalis cognoscendi sequitur modum naturalem essendi ipsius cognoscentis; hoc est: modus cognoscendi qui naturaliter competit cognoscenti, semper est in modo repræsentandi talis, qualis est modus quo cognoscens existit: ita ut quisque cognoscens omnia alia cognoscat ad modum sui esse. atqui omnis creatura intellectualis, quoad modum essendi est aliquomodo composita & potentialis tam physicè, quàm methaphysicè; ergo omnis cognitio naturalis cujuscunque creaturæ repræsentat aliquomodo objectum suum tanquam compositum; ergo nulla cognitio naturalis potest esse visio DEI repræsentans DEUM prout est in se, cùm DEUS omnino in se sit incompositus, ut dictum est. *Major*, in qua solùm difficultas, *probatur* à priori: Modus naturalis cognoscendi est proprietas, vel actus secundus consequens ipsum esse, & modum essendi; proprietas autem & actus secundus proportionatur radici, & actui primo, nec potest illo esse perfectior; ergo modus naturalis cognoscendi proportionatur modo essendi cognoscentis. *Confirmatur*. Cognitio est quædam intentionalis continentia & possessio objecti; substantia verò cognoscitiva est virtus intentionaliter contentiva objecti; sed continentia intentionalis est necessariò talis, qualis est virtus contentiva, nec potest illâ esse perfectior; hæc autem virtus, est ipsum esse cognoscentis; ergo cognitio talis est, quale est esse cognoscentis; & ita modus cognoscendi sequitur modum essendi cognoscentis. *Probat*, idem à posteriori. Bruta, quæ sunt purè materialia, id est, habentia formam dependentem à materia in esse, & conservari, habent etiam modum cognoscendi purè materialem, id est, talem, qui repræsentat sola materialia; anima verò rationalis, quæ est quidem spiritualis, unitur tamen hic & nunc corpori, cognoscit etiam quidem spiritualia, dependenter tamen à phantasmate, & admodum rerum corporearum. Denique Angeli, qui sunt omnimodè independentes à materia, possunt cognoscere creaturas purè spirituales, ut sunt in se; quia tamen sunt ens compositum ex substantia & accidentibus, natura & subsistentia, cognoscunt etiam DEUM ad modum rei compositæ, licèt non ad modum corporis. *Confirmat*: Nullus intellectus humanus naturaliter videt Angelum etiam infimum; Angelus autem etiam infimus naturaliter videt quemcunque superiorem; sed huius ratio non est alia, quàm quòd homo habeat modum essendi ex parte corporeum; adeóque diversum ab Angelis; Angeli verò habeant modum essendi eundem, nimirum penitùs incorporeum. Ex quo fit, ut homo cognoscat omnia per modum rei corporeæ; ac proinde non possit cognoscere Angelum incorporeum prout est in se; Angeli vero possint se invicem cognoscere tanquam incorporeos, & prout sunt in se; ergo, &c.

Sed contrà I. Si modus cognoscendi sequitur modum essendi; ergo nec intellectus elevatus poterit videre DEUM; quia etiam elevatus habet modum essendi creatum, & aliquomodo compositum; adeóque cognoscit DEUM ad modum rei compositæ, non autem prout est in se. *Confirm.* Angelus inferior habet modum essendi inferiorem, quàm superior, & tamen naturaliter videt superiorem; intellectus creatus est potentia accidentalis, & tamen videt substantias; ergo idem dicendum de intellectu creato respectu DEI, non obstante diversitate modi essendi. 2. DEUS, qui est increatus, cognoscit creata; Angelus immaterialis materialia; potentia vitalis objecta non vitalia, &c. ergo cognoscens & objectum non habent necessariò modum essendi eundem. Resp. *Neg. illat.* Nam sicut intellectus elevatus est agens supernaturale; ita modus cognoscendi illius est supernaturalis: hoc ipso autem, quòd supernaturalis sit, non sequitur, sed superat modum essendi, seu naturam sui principij. *Ad primam partem Confir.* Resp. Angelus inferior habet modum essendi inferiorem, quàm superior quoad prædicata specifica; conc. quoad gradum & modum compositionis; neg. Ambo enim expertes sunt omnis materiæ; habentque compositionis modum similem ex substantia & accidentibus, natura & substantia, tametsi quoad alia, unus sit perfectior altero. Sed quare modus naturalis

ralis cognoscendi, sequitur modum essendi genericum, sive modum compositionis & abstractionis à materia, & non modum essendi specificum? Resp. etiam sequi specificum. Hinc Angelus infimus minùs perfectè cognoscit supremum, quàm medius: & hic minùs perfectè, quàm supremus seipsum; omnes tamen cognoscunt se intuitivè; sicut omnes eodem modo abstracti sunt à materia. Ratio ulterior est: quia hoc ipso, quòd omnes Angeli sint immateriales, sunt intellectivi, ut alio loco probabitur; omnis autem intellectus ex se naturaliter est intuitivus alicujus objecti naturalis; & quia objectum, quod naturaliter intuetur, intuetur sub ratione veri & entis natutalis, sequitur, omnem intellectum ex se esse naturaliter intuitivum cujuscunque objecti naturalis; cùm omne objectum ejusmodi participet rationem entis & veri naturalis: sicut quia oculus, quod intuetur, intuetur sub ratione lucidi & colorati, sequitur, ipsum de se posse intueri, quidquid est lucidum & coloratum. Cùm ergo omnes Angeli contineantur sub ratione entis, & veri naturalis, poterit quisque intuitivè cognosci ab altero. *Ad 2. partem eiusdem Confirm.* disparitas est: quia licet causa instrumentalis & principium Quo cognitionis, seu intellectus, sit accidens, principium tamen Quod, & causa principalis, sive suppositum cognoscens, est substantia, v.g. Angelus, Homo; ac proinde poterit cognoscere substantiam: nam modus cognoscendi naturalis, non sequitur modum essendi causæ suæ instrumentalis, sed principalis; quia licet effectus possit esse nobilior causâ instrumentali, non tamen principali. Respectu verò DEI, tam intellectus creatus, quàm ipsa substantia intellectiva habet modum essendi ordinis prorsus inferioris, compositum nimirum & potentialem. *Ad 2. Confir. Neg. Conseq.* Nam sicut causa potest producere effectum se imperfectiorem non tamen perfectiorem; sic licèt substantia intellectiva possit naturaliter intueri objectum habens modum essendi imperfectiorem, non tamen vicissim.

II. Aggregatum ex intellectu & lumine gloriæ est creatum: ergo non repugnat substantia creata simplex, æquivalens huic aggregato; talis autem substantia, naturaliter videret DEUM, non minùs, quàm defacto intellectus instructus lumine gloriæ; ergo. *Confirm.* datur defacto modus substantialis, cui debetur visio DEI, nimirum Unio Hypostatica; ergo etiam possibilis erit subsistentia creata supernaturalis, cui id debeatur. 2. Datur defacto forma accidentalis supernaturalis, cui debetur visio, nimirum lumen gloriæ; ergo & possibilis erit substantia huiusmodi supernaturalis. 3. Lumen gloriæ est accidens; ergo possibilis est substantia cui debeatur: nam omne accidens est ens entis, sive substantiæ. Resp. *Neg. Conseq.* nam etiam aggregatum ex Unione Hypostatica; ex intellectu & intellectione est finitum; nec tamen dari potest substantia creata simplex æquivalens his aggregatis; puta: substantia, cui debeatur filiatio naturalis DEI; valor operum infinitus: item substantia, quæ per essentiam suam sit intellectio. Rationes repugnantiæ sumantur ex dictis pro conclusione. *Ad 1. Confirm.* Resp. eam nihil probare contra nos: ex ea enim admissa sequitur solùm, substantiam terminatam huiusmodi subsistentiâ, visuram DEUM supernaturaliter propter exigentiam subsistentiæ eius supernaturalis. *Ad 2. Neg. Conseq.* Implicat enim in terminis substantia supernaturalis; nam si est substantia, est natura: est enim principium primum substans ceteris, quæ rei insunt: si verò est natura, quo pacto est supernaturalis? *Ad 3. Neg.* similiter *Conseq.* Ad rationem enim accidentis sufficit, non posse esse sine subjecto, licèt nulli subjecto, debeatur; sicut ad rationem modi sufficit, ut non possit existere, sine modificato, licèt nulli debeatur. ut patet in Unione Hypostatica.

(†)

